

ÎNCHEIERE

30 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului
Judecători

Valeriu Doagă
Sveatoslav Moldovan, Iuliana Oprea

soluționând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Goncear Gherasim în cauza civilă intentată la cererea oblică de chemare în judecată înaintată de Goncear Gherasim împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat Orhei, intervenient accesoriu Goncear Maria, cu privire la recunoașterea faptului acceptării de către Goncear Maria a succesiunii rămase după decesul lui Goncear Afanasie; recunoașterea faptului acceptării de către Goncear Maria a succesiunii rămase după decesul lui Chișlari Feodosia (Anastasia); recunoașterea faptului acceptării de către Goncear Maria a succesiunii rămase după decesul lui Martîniuc Anastasia; recunoașterea faptului că a cumpărat legal de la Goncear Maria terenul agricol cu suprafața de 0,40 ha; recunoașterea faptului că este cumpărător de bună credință în temeiul contractului de vânzare-cumpărare încheiat cu Goncear Maria; recunoașterea dreptului de proprietate asupra terenului agricol cu suprafața de 0,16 ha din terenul agricol rămas ca moștenire lui Goncear Maria după decesul lui Goncear Afanasie și recunoașterea dreptului de proprietate asupra terenului agricol cu suprafața de 0,24 ha din terenul agricol rămas ca moștenire lui Goncear Maria după decesul lui Chișlari Feodosia, și acțiunea reconvențională a lui Goncear Maria împotriva lui Goncear Gherasim privind rezilierea contractului de vânzare-cumpărare a terenului agricol cu suprafața de 0,40 ha încheiat verbal între părți și considerarea contractului nevalabil, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 mai 2016,

C O N S T A T Ă :

La data de 05.11.2014, Goncear Gherasim a depus în instanță cerere oblică de chemare în judecată către Inspectoratul Fiscal de Stat Orhei, intervenient accesoriu Goncear Maria, cu privire la recunoașterea faptului acceptării de către Goncear Maria a succesiunii rămase după decesul lui Goncear Afanasie; recunoașterea faptului acceptării de către Goncear Maria a succesiunii rămase după decesul lui Chișlari Feodosia (Anastasia); recunoașterea faptului acceptării de către Goncear Maria a succesiunii rămase după decesul lui Martîniuc Anastasia; recunoașterea faptului că a cumpărat legal de la Goncear Maria terenul agricol cu suprafața de 0,40 ha; recunoașterea faptului că este cumpărător de bună credință în temeiul contractului de

vînzare-cumpărare încheiat cu Goncear Maria; recunoașterea dreptului de proprietate asupra terenului agricol cu suprafața de 0.16 ha din terenul agricol rămas ca moștenire lui Goncear Maria după decesul lui Goncear Afanasie și recunoașterea dreptului de proprietate asupra terenului agricol cu suprafața de 0,24 ha din terenul agricol rămas ca moștenire lui Goncear Maria după decesul lui Chișlari Feodosia.

În motivarea cererii reclamantul a indicat că la data de 13 martie 2007 a cumpărat de la Goncear Maria un lot de teren agricol cu suprafața de 0,40 ha, situat în s. Bulăiești, r-nul Orhei, achitînd Măriei Goncear suma cerută, pentru ce ultima i-a eliberat o recipisă. Goncear Maria s-a obligat că în cel mai apropiat timp să perfecteze documentele de vînzare-cumpărare și i-a transmis terenul în natură, de care se folosește, îl prelucrează, culege roadă și achită impozitul funciar din anul 2007 pînă în prezent. În legătură cu faptul că Goncear Maria se eschivează de la prezentarea la notar pentru perfectarea contractului de vînzare-cumpărare, a fost nevoit să se adreseze cu o cerere de chemare în instanța de judecată către ultima, privind recunoașterea valabilității actului juridic. În procesul soluționării litigiului a încheiat o tranzacție de împăcare, care a fost confirmată de instanța de judecată prin încheiere, conform căreia s-a reconfirmat faptul că a cumpărat de la Goncear Maria un lot de teren cu suprafața de 0,40 ha situat în s. Bulăiești, r-nul Orhei. Ultima a recunoscut dreptul lui de proprietate asupra acestui teren și s-a obligat ca în termen de 30 zile să se prezinte la notar cu toate documentele necesare pentru a perfectă contractul de vînzare-cumpărare. Încheierea Judecătoriei Orhei din 04.04.2014 prin care a fost confirmată tranzacția și recunoscută valabilitatea contractului de vînzare-cumpărare, nu a fost contestată și a devenit irevocabilă. După aceasta, în procesul colectării documentelor necesare pentru perfectarea contractului de vînzare-cumpărare s-a constatat că dreptul de proprietate asupra acestui teren nici nu este înregistrat după Goncear Maria în registrul bunurilor imobile, dar este înregistrat după niște persoane decedate, ale căror succesori este Goncear Maria, iar ultima nu s-a adresat cu cerere la notar privind acceptarea succesiunii.

Astfel, la 23.08.2014 a adresat Mariei Goncear o scrisoare în limba de stat, tradusă în limba rusă, prin care i-a solicitat să întreprindă cît mai urgent măsuri pentru acceptarea succesiunii și perfectarea documentelor necesare, în caz contrar își rezervă dreptul de a se adresa în instanță cu o cerere în numele ei - acțiune oblică în temeiul prevederilor art. 599 Cod Civil, solicitînd recunoașterea faptului acceptării de către ea a succesiunii prin intrarea de fapt în posesie. Pînă în prezent Goncear Maria nu a întreprins nici o măsură și nu i-a oferit nici un răspuns. Drepturile sale asupra terenului au fost confirmate prin încheierea Judecătoriei Orhei din 04.04.2014, care în conformitate cu prevederile art 1333 alin. (1) Cod Civil al RM are între părți autoritatea lucrului judecat, prin urmare creanța sa este certă. Terenul există în natură și dreptul de proprietate în privința lui poate fi înregistrat, prin urmare creanța sa este lichidă. Termenul prevăzut în tranzacție pentru perfectarea documentelor necesare, cît și termenul suplimentar acordat Măriei Goncear prin scrisoare a expirat, prin urmare creanța este exigibilă. Goncear Maria omite să întreprindă careva măsuri pentru a-și înregistra dreptul de proprietate, cît și faptul acceptării succesiunii, prin ce acționează în dauna intereselor reclamantului.

Prin urmare acesta este în drept în temeiul prevederilor art. 599 Cod Civil să înainteze în numele ei o acțiune oblică în acest sens. La primăria Bulăiești pînă în prezent nu a fost finalizat procesul de înregistrare a terenurilor, motiv din care.

inclusiv terenul procurat de la Goncear Maria, nu are număr cadastral, terenurile fiind individualizate prin titluri provizorii ce atestă dreptul de proprietate, posesie și folosință a terenului. Astfel, Goncear Maria este succesorul persoanelor după care a fost înregistrat dreptul de proprietate asupra terenurilor: Goncear Afanasie, Chișlari Feodosia și Martiniuc Anastasia. Terenul cu suprafața de 0,50 ha ce a aparținut lui Goncear Afanasie, decedat la 07.12.1994, - soțul Măriei Goncear, este identificat prin titlul provizoriu ce atestă dreptul de proprietate, de posesie și de folosință a terenului, eliberat în temeiul deciziei primăriei cu nr. 15 din 13.01.1993, trecut în registrul deținătorilor de teren sub nr. 254. Terenul ce a aparținut lui Chișlari Feodosia - mama Măriei Goncear, decedată la 21.12.1998, cu suprafața de 0,30 ha, este identificat prin titlul provizoriu ce atestă dreptul de proprietate, de posesie și de folosință a terenului, eliberat în temeiul deciziei primăriei nr. 15 din 13.01.1993 trecut în registrul deținătorilor teren sub nr. 255. Terenul ce a aparținut Anastasiei Martiniuc - mătușa lui Gocear Feodosia, decedată în anul 1998, este identificat prin titlul provizoriu ce atestă dreptul de proprietate, de posesie și de folosință a terenului, eliberat în temeiul deciziei primăriei nr. 15 din 13.01.1993, trecut în Registrul deținătorilor de teren sub nr. 465.

Deși Goncear Maria nu s-a adresat la notar cu o cerere de acceptare a succesiunii, însă de fapt a intrat în posesiunea patrimoniului - loturilor de pământ, fapt considerat că a acceptat întregul patrimoniu nominalizat oriunde s-ar afla. Goncear Maria după decesul persoanelor ce au lăsat moștenirea le-a posedat și s-a folosit de terenuri, prelucrându-le și culegând roadă, fapt confirmat prin certificatele nr. 300 din 26.06.2014 și nr. 520 din 20.10.2014, eliberate de primăria s. Bulăiești, ce confirmă că Goncear Maria a intrat în posesia patrimoniului succesoral.

Solicită admiterea cererii de chemare în judecată, recunoașterea faptului acceptării de către Goncear Maria a succesiunii rămase după decesul lui Goncear Afanasie, inclusiv a terenului cu destinație agricolă cu suprafața de 0, 50 ha atribuit prin decizia primăriei comunei Bulăiești nr. 15 din 13 ianuarie 1993, trecut în registrul deținătorilor de terenuri sub nr. 254, prin intrarea de fapt în posesia bunurilor succesoriale; recunoașterea faptului acceptării de către Goncear Maria a succesiunii rămase după decesul lui Chișlari Feodosia (Anastasia), inclusiv a terenului cu destinație agricolă cu suprafața de 0, 30 ha atribuit ei prin decizia primăriei comunei Bulăiești nr. 15 din 13 ianuarie 1993, trecut în Registrul deținătorilor de terenuri sub nr. 255 prin intrarea de fapt în posesia bunurilor succesoriale; recunoașterea faptului acceptării de către Goncear Maria a succesiunii rămase după decesul lui Martiniuc Anastasia, inclusiv a terenului cu destinație agricolă cu suprafața de 0, 30 ha atribuit prin decizia primăriei comunei Bulăiești nr. 15 din 13 ianuarie 1993, trecut în registrul deținătorilor de teren sub nr. 465 prin intrarea de fapt în posesie.

Ulterior, la data de 10.07.2015, reclamantul a înaintat cererea de concretizare a pretențiilor prin care a solicitat recunoașterea faptului că a cumpărat legal teren agricol cu suprafața de 0, 40 ha de la Goncear Maria; recunoașterea faptului că a acționat ca cumpărător de bună credință în contractul de vânzare-cumpărare încheiat între reclamant și Goncear Maria; recunoașterea dreptului său de proprietate asupra terenului cu destinație agricolă cu suprafața de 0,16 ha din terenul rămas ca succesiune lui Goncear Maria după decesul lui Goncear Afanasie și 0,24 ha din terenul rămas ca succesiune lui Goncear Maria după decesul lui Chișlari Feodosia; indicarea în hotărâre că constituie temei pentru înregistrarea dreptului de proprietate

în Registrul Bunurilor Imobile (f.d.67).

La data de 12.10.2015, intervenientul accesoriu Goncear Maria a înaintat în ședința de judecată acțiune reconvențională împotriva lui Goncear Gherasim privind rezilierea contractului de vânzare-cumpărare a terenului agricol cu suprafața de 0,40 ha încheiat verbal între părți și considerarea contractului nevalabil. În motivarea cererii reconvenționale Goncear Maria a indicat că lotul de teren cu suprafața de 0,40 ha care îi aparține l-a primit în moștenire, fiind întocmite actele de rigoare la notar. În anul 2007 nu cunoștea că lotul de teren trebuia înregistrat la OCT. Situația familială s-a schimbat, i-a decedat soțul, s-a înrăutățit starea sănătății și nu avea posibilitate să prelucreze lotul de teren, când ruda sa apropiată Lungu Tatiana i-a propus să-i vîndă lotul de teren contra sumei de 2000 lei, la ce a fost de acord. La un moment ruda sa a venit la domiciliul său împreună cu un unchi de al ei Goncear Gherasim și cu soția acestuia propunîndu-i ca lotul de teren să-l cumpere unchiul său contra aceleiași sume. Fiind influențată de aceștia, a fost de acord să-i vîndă lotul de teren contra sumei de 2000 de lei, fără să înțeleagă consecințele acțiunilor sale. Goncear Gherasim i-a dat banii iar ea a semnat o recipisă care nu a fost de nimeni legalizată și nu are nici o valoare juridică.

Consideră că, în acest mod ruda sa, Lungu Tatiana, a implicat-o în această situație și pînă în prezent fiind nevoită să participe prin judecăți. Începînd cu anul 2007 Goncear Gherasim pînă în prezent se folosește de lotul său de teren, obținînd venit de pe proprietatea ei, iar suma de 2000 de lei fiind nevoită să o cheltuiască pentru litigiile de judecată. Potrivit legislației și certificatului eliberat de Primărie prețul normativ al terenului este de 5 367, 87 lei, fiind nevoită să accepte doar suma de 2000 de lei pe care a cheltuit-o fiind antrenată în litigiul în cauză. Pentru a înregistra lotul de teren are nevoie de o sumă de 4000 lei de care nu dispune. În cadrul procesului litigios Gherasim Goncear a umilit-o, a numit-o cu cuvinte indecente, întindea mîinile spre ea, a împins-o cu pumnul în piept.

Solicită intimată încetarea procesului civil pe motivul expirării termenului de prescripție, de asemenea solicita rezilierea contractului de vânzare-cumpărare a terenului agricol cu suprafața de 0,40 ha încheiat verbal între ea și Goncear Gherasim și considerarea contractului nevalabil (f.d.71 - 72).

Prin hotărîrea Judecătorei Orhei din 28 decembrie 2015, cererea de chemare în judecată înaintată de Goncear Gherasim către Inspectoratul Fiscal de Stat Orhei, intervenient accesoriu Goncear Maria, cu privire la recunoașterea faptului acceptării de către Goncear Maria a succesiunii rămase după decesul lui Goncear Afanasie; recunoașterea faptului acceptării de către Goncear Maria a succesiunii rămase după decesul lui Chișlari Feodosia (Anastasia); recunoașterea faptului acceptării de către Goncear Maria a succesiunii rămase după decesul lui Martîniuc Anastasia; recunoașterea faptului că a cumpărat legal de la Goncear Maria terenul agricol cu suprafața de 0,40 ha; recunoașterea faptului că este cumpărător de bună credință în temeiul contractului de vânzare-cumpărare încheiat cu Goncear Maria; recunoașterea dreptului de proprietate asupra terenului agricol cu suprafața de 0.16 ha din terenul agricol rămas ca moștenire lui Goncear Maria după decesul lui Goncear Afanasie și recunoașterea dreptului de proprietate asupra terenului agricol cu suprafața de 0,24 ha din terenul agricol rămas ca moștenire lui Goncear Maria după decesul lui Chișlari Feodosia; și acțiunea reconvențională a lui Goncear Maria către Goncear Gherasim privind rezilierea contractului de vânzare-cumpărare a terenului agricol cu suprafața

de 0,40 ha încheiat verbal între părți și considerarea contractului nevalabil, au fost respinse ca tardive.

La data de 28 decembrie 2015, cu respectarea termenului legal apelantul Goncear Gherasim a depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei din 28 decembrie 2015, solicitând casarea hotărârii în partea ce prevede respingerea cererii de chemare în judecată înaintată de el și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, prin care cererea oblică de chemare în judecată să fie admisă și casarea hotărârii din 28 decembrie 2015 în partea ce prevede respingerea cererii reconvenționale înaintată de către Goncear Maria ca tardivă și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri prin care cererea respectivă să fie respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 mai 2016 a fost admis apelul declarat de Goncear Gherasim. S-a casat hotărârea Judecătoriei Orhei din 28 decembrie 2015, și s-a adoptat o nouă hotărâre prin care, acțiunea lui Goncear Gherasim către Inspectoratul Fiscal de Stat Orhei, intervenient accesoriu Goncear Maria cu privire la recunoașterea faptului acceptării de către Goncear Maria a succesiunii rămase după decesul lui Goncear Afanasie; recunoașterea faptului acceptării de către Goncear Maria a succesiunii rămase după decesul lui Chișlari Feodosia (Anastasia); recunoașterea faptului acceptării de către Goncear Maria a succesiunii rămase după decesul lui Martîniuc Anastasia; recunoașterea faptului că a cumpărat legal de la Goncear Maria terenul agricol cu suprafața de 0,40 ha; recunoașterea faptului că este cumpărător de bună credință în temeiul contractului de vânzare-cumpărare încheiat cu Goncear Maria; recunoașterea dreptului de proprietate asupra terenului agricol cu suprafața de 0,16 ha din terenul agricol rămas ca moștenire lui Goncear Maria după decesul lui Goncear Afanasie și recunoașterea dreptului de proprietate asupra terenului agricol cu suprafața de 0,24 ha din terenul agricol rămas ca moștenire lui Goncear Maria după decesul lui Chișlari Feodosia; și acțiunea reconvențională a lui Goncear Maria către Goncear Gherasim privind rezilierea contractului de vânzare-cumpărare a terenului agricol cu suprafața de 0.40 ha încheiat verbal între părți și considerarea contractului nevalabil, s-au respins ca fiind neîntemeiate.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a conchis că motivele invocate de apelant și-au găsit în parte reflectare de fapt în probele acumulate la materialele dosarului.

În argumentarea deciziei sale instanța de apel a invocat prevederile art. art. 315, 316, 320, 499, 680, 733, 753, 1333 al Codului Civil al RM care reglementează aspecte ce țin de conținutul dreptului de proprietate, garantarea dreptului de proprietate, modurile de dobândire a dreptului de proprietate, dobândirea drepturilor reale supuse înscrierii, forma contractului, temeiurile rezoluțiunii, rezilierii și revocării, contractul de vânzare-cumpărare și efectul tranzacției.

Totodată instanța de apel a mai menționat și faptul că, instanța de fond nu a elucidat pe deplin circumstanțele cauzei, astfel încât examinarea incompletă a cauzei și aplicarea eronată a legislației au favorizat soluționarea incorectă a pricinii pe motivul tardivității acțiunilor.

Considerînd ilegală decizia instanței de apel, la 02 septembrie 2016, Goncear Gherasim a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 mai 2016 în partea ce prevede respingerea cererii mele de chemare în judecată, menținerea deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 mai 2016 în partea ce prevede respingerea cererii reconvenționale a lui Goncear Maria,

casarea hotărârii Judecătoriai Orhei din 28 decembrie 2015 și pronunțarea unei hotărâri noi, sub formă de decizie, prin care cererea sa de chemare în judecată să fie admisă. Cu titlu secundar-casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 mai 2016 în partea respingerii cererii, restituirea în această parte a cauzei la rejudecare în instanța de apel și menținerea deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 mai 2016 în partea respingerii cererii reconvenționale a lui Gonciar Maria.

În argumentarea recursului recurentul a invocat că instanța de apel a emis o decizie parțial neîntemeiată, neluând în considerație toate faptele și circumstanțele cauzei.

Examinând temeiurile de admisibilitate ale recursului în raport cu materialele pricinii civile, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din următoarele considerente.

Verificând motivele de casare invocate în cererea de recurs, Colegiul atestă că recurentul indică argumente ce țin de dezacordul cu felul în care instanțele au apreciat înscrisurile probatoare și au constatat circumstanțele cauzei. În viziunea recurentului, instanțele au examinat superficial litigiul.

Nu pot fi reținute ca temei de admisibilitate aceste argumente, deoarece țin de reaprecierea probelor, fapt inadmisibil în recurs.

În speță, Colegiul menționează că, recursul în cauză conține obiecțiile de fapt și de drept, care deja au fost obiect de studiere și verificare de către instanțele ierarhic inferioare, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei, în modul în care este garantat de articolului 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, se reține că argumentele invocate în recurs nu pot constitui temei de admitere a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, așa cum formal invocă recurentul și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

Astfel, Colegiul constată că argumentele invocate de recurent nu pot constitui temei de casare a deciziilor recurate, or, acestea nu se încadrează în cele expres stabilite la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Potrivit prevederilor art. 432 alin. (1) CPC RM, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin.(4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC RM cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței Curții Europene, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, pe când în recursul declarat de Goncear Gherasim, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Goncear Gherasim ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 269-270, 432, 433 lit. a), 440 alin. (1) CPC al RM, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

D I S P U N E:

Se consideră inadmisibil recursul declarat Goncear Gherasim.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului

Valeriu Doagă

Judecători

Sveatoslav Moldovan

Iuliana Oprea